

EXTRA TIPS

Om te praten over seks in de klas

De voorbereidende en afsluitende lessen van Dance4Life vragen om een bepaalde vaardigheid van de docent: kunnen praten over seksualiteit. Omdat dit in je eigen lessen meestal niet nodig is en dit tijdens docentenopleidingen ook niet aan bod komt, kan het zijn dat je hier tegen op ziet. Zelfs in je privéleven kan praten over seks al moeilijk zijn, laat staan voor de klas! Om jou en je collega's extra handvatten te bieden geeft Dance4Life een aantal tips om het gesprek over seksualiteit vorm te geven.

Belangrijke realisaties:

- / Seks en seksualiteit zijn twee verschillende dingen. Seks gaat eigenlijk alleen over de praktische handelingen zoals geslachtsgemeenschap of orale seks. Seksualiteit is echter een veel breder begrip waar ook onderwerpen als liefde, relaties en identiteit onder vallen. Seksualiteit wordt beïnvloed door culturele, sociale, historische, economische en nog veel meer aspecten.
- / Jongeren zijn geïnteresseerd in seksualiteit. Seksualiteit speelt al een rol vanaf de geboorte en zal dit ook blijven doen. Rond de puberteit krijgen jongeren extra interesse voor het onderwerp en zullen ze ook seksuele gevoelens krijgen. Ook al hebben de jongeren zelf nog geen seks, het is wel een onderwerp dat ze graag willen bespreken.
- / Open praten over seksualiteit zorgt er niet voor dat jongeren eerder beginnen aan seks. Het is zelfs andersom! Jongeren die seksuele voorlichting hebben gekregen en het gevoel hebben dat seksualiteit bespreekbaar is, zijn beter voorbereid op hun seksuele carrière. Ze hebben minder te maken met dwang en herkennen en respecteren de grenzen van een ander beter, ze hebben op iets latere leeftijd voor het eerst geslachtsgemeenschap en gebruiken vaker voorbehoedsmiddelen. Kortom, ze zijn weerbaarder in het seksuele verkeer.

Open praten over seksualiteit:

- / Noem het beestje bij de naam! De geslachtsdelen van een man heten piemel en ballen en bij een vrouw vulva of vagina. Door de juiste woorden te gebruiken geef je leerlingen de boodschap mee dat

het normaal is en hoeft er dus niet (of minder) over gelachen te worden. Door verhullende woorden te gebruiken of omslachtig te zijn, zullen leerlingen zelf ook niet normaal over het onderwerp kunnen praten.

- / Creëer een veilige sfeer. Seksualiteit is een persoonlijk onderwerp, daarom is het belangrijk dat iedereen zich op zijn/haar gemak voelt om hier over te praten. Doe bijvoorbeeld de deur van het lokaal dicht en spreek regels met elkaar af dat wat er gezegd wordt in de les, ook in het lokaal blijft. Het is ook een spannend onderwerp dus er mag best gelachen worden, zolang de leerlingen elkaar maar niet uitlachen.

- / Wees sensitief. Seksueel geweld, aanranding of *sexting* zijn onderwerpen die leerlingen persoonlijk raken en waar sommige leerlingen misschien zelfs ervaring mee hebben. Mocht er een leerling zijn die erg stil is, tranen in de ogen krijgt of zelfs de klas uit loopt, negeer dit dan niet. Door de aanwezigheid van andere leerlingen is de les zelf niet het geschikte moment om hier op in te gaan maar zorg dat je er later nog op terug komt bij de leerling. Je kunt het gesprek openen door bijvoorbeeld te zeggen: 'Ik zag dat de les over seksueel geweld veel met je deed, wil je hier over praten?' Wees ook beschikbaar voor leerlingen om op een later moment nog een keer naar je toe te komen om een vraag te stellen of een verhaal te delen. Is er een pauze aansluitend aan de les? Blijf dan bijvoorbeeld wat langer in het lokaal hangen en ga niet meteen weg zodra de bel is gegaan.

Normen en waarden:

- / We leven in een multiculturele samenleving waar seksualiteit op vele manieren beleefd wordt. Deze verschillende opvattingen over seksualiteit zijn meestal niet schadelijk maar gewoon anders. Om alle leerlingen het gevoel te geven dat er open over seksualiteit gepraat kan worden, is het belangrijk om als docent waardevrij te spreken.

- / Vermijd antwoorden als 'ja, precies' of 'nee, dat lijkt me niet'. Een neutraal antwoord op een opmerking van een leerling is bijvoorbeeld 'oké' of 'interessant'.
- / Laat leerlingen standpunten formuleren als een duidelijke mening. Wanneer een leerling zegt 'sommige meisjes vragen er om', probeer dan te nuanceren en er een mening van te maken. Vraag door als docent! Waar vragen die meisjes dan om? Hoe vragen ze er om? Uiteindelijk kan een leerling dan bijvoorbeeld zeggen 'ik vind dat meisjes die hele korte rokjes dragen om meer aandacht vragen'. Een opmerking is minder schadelijk als de leerling het formuleert als mening. Vraag ook eens aan de klas of er iemand is die het daar niet mee eens is. Zo komen verschillende meningen over het onderwerp aan bod zonder dat je zelf een mening oplegt.
- / Los van eigen normen en waarden geldt voor seksualiteit dat iedereen dat op zijn eigen manier mag beleven, zonder anderen daarbij te schaden. Opmerkingen die bijvoorbeeld verkrachtingen goed praten zijn daarom niet oké.

Grenzen:

- / Geef geen persoonlijke voorbeelden. Alhoewel het belangrijk is om op een open manier te communiceren over seksualiteit, bedoelen we hier niet dat je uitgebreid voorbeelden uit je eigen seksleven moet gaan bespreken. Bedenk van te voren welke dingen je wel of niet wilt vertellen over jezelf, zo word je niet verrast wanneer een leerling een persoonlijke vraag stelt. Seksualiteit gaat ook over het aangeven van grenzen. Als docent aangeven dat je geen antwoord wilt geven op een persoonlijke vraag, leert leerlingen ook dat je zelf grenzen kunt stellen.
- / Seksualiteit is een persoonlijk en soms pijnlijk onderwerp. Sta het niet toe dat leerlingen elkaar belachelijk maken, dit creëert een onveilige sfeer waarin seksualiteit niet bespreekbaar is. Grijp dus op tijd in wanneer je het gevoel hebt dat het uit de hand loopt. Leg de les desnoods even stil om het belang te benadrukken dat we respectvol met dit onderwerp en elkaar omgaan. Benoem duidelijk wat er mis gaat en waarom je dergelijk gedrag niet meer wilt zien.